

**Kauneushoitolan, solariumin, tatuointiliik-
keen tai muun ihonkäsittelyä harjoittavan
huoneiston perustaminen**

Sisältö

1. Yleistä	2
2. Ilmoitusvelvollisuus	2
2.1 Kotona harjoitettava toiminta	3
2.2 Kiertävä palveluntarjoaja	3
3. Rakenteelliset vaatimukset	3
3.1. Huoneisto	3
3.2 Vesipisteet	4
3.3 Ilmanvaihto	4
3.4 Siivousvälineilat	4
4. Omavalvonta	5
5. Hygienia	5
5.1 Käsien, työvaatteiden ja pintojen puhtaus	5
5.2 Hoidoissa käytettävien välineiden ja aineiden puhtaus ja turvallisuus	6
6. Erityisvaatimukset	7
6.1 Kestopigmentointi, microblading, tatutointi ja lävistyspalvelu	7
6.2 Injektiohoidot	7
6.3 Solarium	8
6.4 Kuppaus	8
7. Ohjeita ja lainsäädäntöä	9
8. Yhteystiedot	9

1. Yleistä

Tämä ohje on tarkoitettu seuraavia palveluita tarjoavien toimijoiden käyttöön:

- Kauneudenhoito
 - o ml. ripsipidennykset, rakennekynnet
- Jalkahoito
 - o pl. terveydenhuollollinen jalkahoito
- Solarium
- Kuppaus
- Tatuointi, lävistys tai muu kehonmuokkaus

Toimija on vastuussa järjestämästään palvelusta. Riittävästä työskentely- ja välinehygienias- ta tulee varmistua. Käytettyjen välineiden ja aineiden tulee olla turvallisia.

Tilat on suunniteltava, sijoitettava ja rakennettava ja varustettava sekä niitä on kunnossapi- dettävä ja hoidettava siten, ettei siellä käyville asiakkaille aiheudu terveyshaittaa. Selvitä suunnitteluvaiheessa myös rakennusvalvonnan vaatimukset. Yhteystiedot ovat tämän ohjeen lopussa.

2. Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä 30 vrk ennen toiminnan aloittamista terveydensuojelulain (764/1994) 13 §:n mukainen ilmoitus terveysvalvontaan. Ilmoituslomakkeet liitteineen on saa- tavilla osoitteesta www.jikky.fi/lomakkeet.

Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä kiinnitetään huomiota mm. käsien- ja välineiden pesuun varattujen vesipisteiden määrään sekä sijaintiin. Ilmoitukseen on liitettävä huoneiston pohja- piirustus/kalustesuunnitelma sekä useamman asiakaspaikan tiloista ilmanvaihdon mittaus- pöytäkirja. Tarvittaessa ilmoitukseen liitetään asemapiirustus ja sekä tieto rakennusvalvonta- viranomaisen hyväksymän pääpiirustuksen mukaisesta tilan käyttötarkoituksesta.

Toimipaikka kirjataan terveysvalvonnan valvontakohdetietokantaan ja ilmoituksen käsittelystä lähetetään toimijalle todistus. Todistuksen vastaanoton jälkeen toiminta voi alkaa. Ilmoituk- sen käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy JIK ky:n johtokunnan hyväksymän taksan mukaisesti. Jos ilmoitettu toiminta voi vaikuttaa elinympäristöön, terveydensuojeluviranomai- nen kuulee tarpeellisessa laajuudessa niitä, joihin vaikutukset voivat kohdistua.

Ensimmäinen valvontakäynti tehdään ennalta sovitusti toiminnan aloittamisen jälkeen. Tar- kastus sisältyy ilmoituksen käsittelyyn sisältyvään maksuun. Jatkossa kohdetta valvotaan säännöllisesti ja riskiperusteisesti valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan. Toiminnanhar- joittajan vaihtumisesta ja toiminnan lopettamisesta tai olennaisesta muuttumisesta tulee il- moittaa kirjallisesti terveysvalvontaan.

2.1 Kotona harjoitettava toiminta

Suunnitelmallinen tarkastustoiminta ei pääsääntöisesti ole mahdollista kotirauhan piiriin kuuluviin rakennuksiin. Toiminta on kuitenkin terveydensuojelulain mukaan ilmoitusvelvollista. Kotirauhan piiriin kuuluvana tilana ei pidetä sellaista tilaa, jossa on erillinen sisäänkäynti ja tilat on rajattu kotirauhan piiriin kuuluvan alueen ulkopuolelle.

Mikäli tarkastuskäyntiä kohteeseen ei tehdä, valvonta suoritetaan asiakirjatarkastuksena haastattelemalla ja pyytämällä tarvittaessa kirjallinen selvitys toiminnasta.

Jos kotona tehtävästä terveydensuojelulain mukaisesta ilmoitusvelvollisesta toiminnasta epäillään aiheutuvan tai on aiheutunut terveydensuojelulain mukaista terveyshaittaa, viranomaisen voi tehdä tarkastuksen myös kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin.

2.2 Kiertävä palveluntarjoaja

Kiertävällä toimijalla ei välttämättä ole vakituista toimipaikkaa. Toiminta on kuitenkin terveydensuojelulain mukaan ilmoitusvelvollista.

Kiertävä toimija voi tarjota palveluaan asiakkaiden kotona tai kiertämällä alan liikkeissä. Asiakkaiden kotona, kotirauhan piirissä kiertävää toimijaa valvotaan asiakirjavalvontana, kuten edellisessä kappaleessa on kuvattu.

Kiertävän toimijan valvontaa voidaan tehdä myös vieraillemalla sovitusti jossain liikkeessä missä toimija on tarjoamassa palveluaan.

3. Rakenteelliset vaatimukset

3.1. Huoneisto

Tilan käyttötarkoituksen tulee soveltua harjoitettavaan toimintaan. Käyttötarkoitus on tarvittaessa varmistettava rakennusvalvonnasta.

Tiloissa tulisi käymälöiden ja odotustilojen lisäksi olla työtilaa vähintään seuraavasti:

- kauneushoitolat: 7 m² / asiakaspaikka
- solarium: 4 m² / laite

Seinien, lattian ja kalusteiden tulee olla helposti puhdistettavia.

Odotustila tulee olla tarvittaessa erotettavissa hoitotiloista esim. verholla.

Tiloissa tulee olla riittävästi säilytystilaa toiminnassa käytettäville aineille, puhtaille ja likaisille välineille ja liinavaateille. Vaaralliset jätteet tulee säilyttää erillään suljetuissa astioissa.

Ikkunapinta-alaa tulee olla riittävästi. Valaistuksen tulee olla riittävä. Tarkkuutta vaativiin tehtäviin tarvittaessa kohdevalaistus.

Työntekijöille tulee varata omat pukukaapit ja tarpeen mukaiset taukotilat. Henkilökunnalle tulee olla wc-tila. Asiakkaiden tulee tarvittaessa voida käyttää henkilökunnan käymälää tai heille on varattava oma käymälä.

3.2 Vesipisteet

Mikäli toimintaan kuuluu ihon käsittelyä, tulee hoitotuolin välittömässä läheisyydessä olla käsienspesupiste. Välittömällä läheisyydellä tarkoitetaan hoitopisteen kanssa samassa tilassa olevaa vesipistettä. Käsienspesupiste varustetaan nestemäisellä saippualla ja kädet kuivataan paperiin.

Työssä käytettävien välineiden puhdistukseen tulee olla vesipiste, lavuaari ja kuivausmahdollisuus. Huomioitavaa on, että jalkahoitovälineet tulee puhdistaa erillään muista työvälineistä. Mikäli jalkahoitovälineille ei ole omaa pesupistettä, käytetään apuna pesuvatia. Jalkahoitovälineet kaadetaan erilliseen kaatoaltaaseen tai wc-istuimeen.

Wc:n yhteydessä tulee olla asianmukaisesti varusteltu käsienspesupiste, joka varataan vain käsienspesuun wc-käynnin yhteydessä.

3.3 Ilmanvaihto

Tavoitetasona tulisi olla ilmanvaihto, jossa epäpuhtaudet poistetaan työpisteestä ja puhdas ilma tuodaan tilalle. Ilman tulo- ja poistumistiet on voitava osoittaa.

Suosituksukset:

- Asiakaspaikkoja 1: Koneellinen ilmanpoisto ja raitisilmaventtiili
- Asiakaspaikkoja 2-3: Koneellinen ilmanpoisto ja raitisilmaventtiili
- Asiakaspaikkoja >3: Säädetty koneellinen ilmanvaihto
- Asiakaspaikkoja >5: Ilmanvaihdon toimivuudesta on esitettävä mittauspöytäkirjat

Uudisrakennuksissa ilmanvaihdon tulee täyttää ympäristöministeriön asetuksen (1009/2017) vaatimukset.

3.4 Siivousvälineetilat

Siivousvälineille ja puhdistusaineille tulee varata erillinen siivousvälineetila, jossa on vesipiste, kaatoallas, kuivauspatteri, koneellinen poistoilmanvaihto sekä hyllyjä ja telineitä siivousaineille ja -välineille. Siivousvälineiden tulee olla ehjiä ja puhtaita.

Mikäli erillistä siivousvälineiden huoltopaikkaa ole, suositellaan siivousvälineiden olevan konepestäviä tai kertakäyttöisiä. Käsien- tai välineiden pesuun käytettävää allasta ei tule käyttää siivousvälineiden pesuun. Wc:n käsienpesupiste varataan vain käsienpesuun wc-käynnin yhteydessä.

Pyykinpesua varten tulee olla asianmukaiset tilat, joissa tekstiilit pestään ja kuivataan koneellisesti erillään muusta toiminnasta. Pyykkiholto voidaan järjestää myös muualla.

4. Omavalvonta

Terveysturvallisuuslaki velvoittaa toiminnanharjoittajaa tunnistamaan toimintansa terveysriskit, toimimaan niiden hallitsemiseksi ja seuraamaan niiden vaikuttavia tekijöitä sekä estämään terveyshaittojen syntymistä mahdollisuuksien mukaan.

Työntekijöille ja asiakkaille tulee antaa riittävät tiedot annettavasta palvelusta. Useamman henkilön yrityksissä on suositeltavaa laatia kirjallinen omavalvontasuunnitelma.

Valvontakäynneillä arvioidaan omavalvonnan toimivuutta ja miten tunnistettuja riskejä hallitaan.

5. Hygienia

Valvira on laatinut ohjeen Kauneushoitoloiden, tatuointiliikkeiden ja vastaavien tilojen hygieniavaatimuksista (12/2014). Oppaassa on ohjeistettu hygieenisistä toimintatavoista tartuntojen ehkäisemiseksi. Alla poimintoja ohjeesta.

5.1 Käsien, työvaatteiden ja pintojen puhtaus

Kädet pestään nestemäisellä saippualla ja kuivataan kertakäyttöiseen paperiin. Hoidot tehdään desinfioituilla käsillä, kynnet pidetään lyhyinä ja korut poistetaan. Ihon/limakalvon läpäisevissä toimenpiteissä käytetään steriilejä suojakäsineitä. Asiakkaan iho desinfioidaan ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä.

Työasun tulee olla helposti pestävää, sileäpintaista, likaa hylkivää materiaalia. Työvaatteet pidetään puhtaana ja suojataan tarvittaessa.

Kosketuspinnat tulee pitää puhtaana ja desinfioida ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä. Tarvittaessa pinnat suojataan kertakäyttöisellä materiaalilla.

5.2 Hoidoissa käytettävien välineiden ja aineiden puhtaus ja turvallisuus

Toimija on vastuussa tarjoamistaan palveluista ja käytettävien välineiden ja aineiden puhtaudesta ja turvallisuudesta.

Välineet puhdistetaan asiakkaiden välillä. Välineet tulee puhdistaa ennen kuin liika ehtii kuivua. Puhtaat ja likaiset välineet säilytetään erillään toisistaan. Puhtaiden välineiden säilytys järjestetään siten, että ne ovat suojassa pölyltä ja likaantumiselta. Puhtaisiin välineisiin kosketaan vain desinfioiduin käsin.

Toimijalla tulee olla riittävät tiedot käyttämistään välineistä ja aineista. Välineet ja aineet hankitaan luotettavalta toimijalta. Steriloitujen välineiden ja aineiden käyttöaika tulee huomioida. Laitteiden toiminnasta tulee varmistua ja ne tulee huoltaa säännöllisesti.

Välineiden mekaaninen puhdistus

Välineet puhdistetaan mekaanisesti ultraäänipesurilla tai tähän käyttöön varatulla pesuharjalla ja -aineella. Huolellinen mekaaninen pesu poistaa välineissä mahdollisesti olevan lian, rasvan sekä kemikaalijäämät. Orgaanisen aineen mikrobit voivat muodostaa ympärilleen biofilmin joka täytyy mekaanisella puhdistuksella rikkoa, jotta myös sen alla olevat mikrobit saadaan poistetuksi.

Ultraäänipesuria käytettäessä tulee varmistua, ettei välineiden sisälle (esim. neuloihin) ole jäänyt ilmaa. Ultraäänipesurissa käytettävä puhdistusaine tulee vaihtaa ohjeen mukaisesti.

Desinfiointi

Mekaanisen pesun jälkeen välineet sekä infektoituneet pinnat tulee desinfioida joko kemiallisesti desinfiointiainetta käyttäen tai keittämällä (vähintään 5 min). Desinfiointiainetta tulee käyttää ohjeen mukaan (laimennos, vaihtoväli).

Huomioitavaa on, että desinfioinnilla vähennetään mikrobien määrää, mutta se ei riitä tuhoamaan kaikkia taudinaiheuttajia. Välineet joilla rikotaan iho, tulee steriloida.

Sterilointi

Mekaanisen puhdistuksen jälkeen välineet, joilla rikotaan iho (esim. terät, neulat yms.) on steriloitava autoklaavissa tai kuumailmasterilointilaitteessa. Välineet kuivataan ennen sterilointia.

Kuumailmasteriloinnissa käytettävät lämpötilat ja -ajat:

- 160 °C (2 h)
- 170 °C (1 h)
- 180 °C (30 min)

Lyhin tehokas autoklavointiaika on 15 minuuttia (121 °C, 100 kPa).

Sterilointilaitteen sterilointitehosta tulee varmistua. Tehoa voidaan valvoa siihen tarkoitetuilla pikatesteillä (esim. väriampullit, testiputket, teippi-indikaattorit).

Huomioitavaa on, että UV-valo ei steriloi, mutta pitää puhtaana jo steriloidut välineet.

6. Erityisvaatimukset

6.1 Kestopigmentointi, microblading, tatuointi ja lävistyspalvelu

Tatuointia ei suositella tehtäväksi päihtyneelle henkilölle tai alle 18-vuotiaalle ilman huoltajan kirjallista suostumusta.

Ennen toimenpidettä asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimenpiteen riskeistä, pysyvyydestä ja jälkihoito-ohjeista. Turvallisuusriskejä ovat esim. väriaineista aiheutuvat allergiset reaktiot ja kehonmuokkaukseen liittyvät tulehdusriskit.

Pinnat, kuten asiakastuoli, tatuointi/pigmentointikone, johdot, pöytäpinnat, lamput, suihkepultot ym. desinfioidaan ja suojataan toimenpiteen ajaksi.

Suosi kertakäyttöisiä välineitä.

Huom. Kuvatut palvelut kuuluvat myös kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) soveltamisalaan. Kuluttajapalveluiden turvallisuutta valvoo Tukes. Palvelun vaaroja on tunnistettava ja arvioitava etukäteen, ja asiakkaille syntyneistä terveyshaitoista on pidettävä kirjaa. Tatuointi- ja lävistyspalveluista, microblading-palvelusta, kestopigmentoinnista ja muista kehonmuokauspalveluista tulee laatia turvallisuusasiakirja. Ohje turvallisuusasiakirjan laatimiseen: <https://tukes.fi/tuotteet-ja-palvelut/kuluttajille-tarjottavat-palvelut/palveluntarjoajan-velvollisuudet/turvallisuusasiakirja>

6.2 Injektiohoidot

STM ja Valvira on linjannut, että botuliini-injektion antaminen on terveydenhuoltoa riippumatta siitä, mihin tarkoitukseen hoitoa annetaan. Tällöin injektion voi tehdä vain lääkäri tai muu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö lääkärin valvonnassa. Esteettisessä tarkoituksessa botuliinia käytetään mm. juonteiden silottamiseen.

Muita ihon alle ruiskutettavia täyteaineita käytetään kauneushoitoloissa ihonalaisen kudostilavuuden kasvattamiseen. Toimenpidettä valvotaan kaudenhoitopalveluna. Suomen Kosmetologi Yhdistyksen (SKY) näkemyksen mukaan kosmetologin ei kuitenkaan suositella antavan injektiohoitoja lainkaan.

Täyteainepistojen antaminen on myös kuluttajapalvelu, josta tulee laatia turvallisuusasiakirja.

6.3 Solarium

Solariumien säteilyturvallisuudesta vastaa solariumyrittäjä.

Jokaisen solariumlaitteen läheisyydessä tulee olla laitteen käyttö- sekä säteilyturvallisuusohjeet, jossa on tietoa myös UV-säteilyn haitoista.

Solariumlaite on sijoitettava siten, ettei laitetta voi käyttää henkilökunnan huomaamatta. Niimetyn vastuuhenkilön tulee olla aina käyttöpaikalla, kun solarium on käytössä. Solariumpalveluita ei tarjota alle 18-vuotiaille.

Asiakkaan käyttöön on annettava asianmukaiset silmiensuojaimet. Vastuuhenkilön tulee opastaa silmiensuojaimien käytössä, laitteen teknisessä käytössä ja erityisesti rusketusajan asettamisessa.

Solariumlaitteen ja siinä olevien lamppujen tulee soveltua rusketuskäyttöön. Laitteessa tulee olla ajastin, jolla voidaan valita säteilytysajan mukaiset ajat ja joka katkaisee säteilytyksen asetetun ajan jälkeen.

Asiakkaiden käyttöön tulee varata pukeutumistilat ja tarvittaessa mahdollisuus käyttää suihkutiloja.

Lisätietoa solariumyrityksen perustamisesta STUK:in sivuilta:

- <http://www.stuk.fi/stuk-valvoo/sateilyn-kayttajalle/sateilyn-kayton-aloittaminen/solariumyrityksen-perustaminen>
- <http://www.finlex.fi/data/normit/17156/ST9-1.pdf>

6.4 Kuppaus

Asiakkaiden käyttöön tulee varata pukeutumistilat ja mahdollisuus käyttää suihkutiloja

Kuppauksessa käytettävien työvälineiden, jotka läpäisevät ihoa tai limakalvoa tai ovat suoraan tai välillisesti kosketuksissa rikkoutuneen ihon/limakalvon kanssa, tulee olla steriilejä.

7. Ohjeita ja lainsäädäntöä

Terveydensuojelun valvontaohjeisto: Kauneushoitoloiden, tatuointiliikkeiden ja vastaavien tilojen hygieniavaatimukset (Valvira 15.12.2014)

Sterilointi (TLT-info 1/2015)

Säteilyturvakeskuksen ohje ST 9.1 "Solariumlaitteiden säteilyturvallisuusvaatimukset ja valvonta" (2013)

Ohje omavalvonnan laatimiseen (Helsinki/Ympäristöpalvelut):
<https://www.hel.fi/static/ymk/ohjeet/omavalvonta.pdf>

Terveydensuojelulaki 763/1994

Terveydensuojeluasetus 1280/1994

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetus (545/2015)

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011)

Ympäristöministeriön asetus uuden rakennuksen sisäilmastosta ja ilmanvaihdosta (1009/2017)

8. Yhteystiedot

JIK-ympäristöterveyspalvelut
Asematie 5
60800 ILMAJOKI
terveystarkastajat@jicky.fi

Sari Hanka
terveystarkastaja
p. 0500 266 987
sari.hanka@jicky.fi

Rakennusvalvonta:

Kurikka: www.kurikka.fi/rakennusvalvonta

Ilmajoki: www.ilmajoki.fi/rakennusvalvonta